

РЕЗЮМЕ

Г. А. Райковская, Е. В. Деревянко. Суть профессиональной компетентности будущих инженеров-горняков.

В статье рассмотрены подходы к толкованиям понятий «профессионализм», «компетентность» и «компетенция» в научной литературе. Уточнены основные характеристики профессиональной компетентности будущих инженеров-горняков.

Ключевые слова: компетентность, компетенция, профессиональная компетентность, ключевые компетенции, формирование профессиональной компетентности.

SUMMARY

G. Raykovska, O. Derevjanko. The essence of professional competency of future mining engineers.

Approaches to interpretation of concepts «competency» and «competence» in the psychological-pedagogical literature are considered. The basic characteristic of professional competency of mining engineer is made.

Key words: competence, competency, student, mining engineer, structure.

УДК 378.147:159.922.4:78+115.4:130.2:7.072

С. М. Садовенко

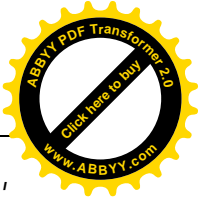
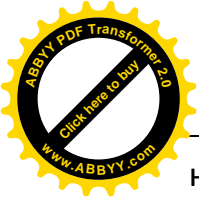
Український центр культурних досліджень
Міністерства культури України

АКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ОРІЄНТИРІВ ТА ДУХОВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті піднімається питання про необхідність використання активних форм роботи із студентською молоддю, зокрема з майбутніми вчителями музики, які, на думку автора, допоможуть їм сприйняти культурний досвід у світовому вимірі, переосмислити надбання своєї етнічної культури, сформувати необхідні якості професійної компетенції та загальної ерудиції. Наголошується на тому, що саме активні форми роботи кристалізують світоглядні орієнтири індивідуума, які співвідносні з поняттям духовності.

Ключові слова: активні форми роботи, студентська молодь, традиційна народна культура, світоглядні орієнтири, майбутні вчителі музики, студентська науково-практична конференція, симпозіум, індивідуум, духовність, самоактуалізація, сизигія.

Постановка проблеми. Соціально-культурний розвиток України ХХІ століття, період її входження у світовий інформаційно-освітній простір потребує подальшої розбудови сучасної системи національної освіти. Гуманітаризація навчально-виховного процесу вимагає від вищої школи необхідності підвищення фахового рівня, чергового вдосконалення та інноваційних підходів до професійної підготовки нової генерації педагогічних кадрів, зокрема майбутніх вчителів музики. Специфіка вимог, фундаментальні позиції яких обґрунтовані в законодавчих документах (Закон України «Про освіту», Державна національна програма «Україна ХХІ століття», «Національна доктрина розвитку освіти» та ін.), полягає у невіддільності освіти від національного ґрунту, її органічного поєднання з національною історією та народними традиціями, прилученні молоді до

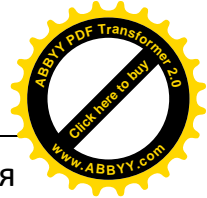
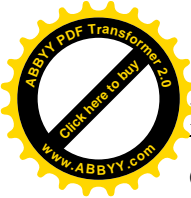
надбань народної творчості, здобутків української та світової культури, формуванні особистості вчителя з високим рівнем інтелектуальних можливостей, спрямованих на відродження духовності українського народу, збереженні національної ідентичності, що, безумовно, є запорукою успішного розвитку суспільства і держави.

У таких умовах спостерігається підвищення уваги вчених, педагогів-практиків до таких проблем освіти, як засвоєння культурно-історичних надбань світового масштабу, сприйняття та розуміння національного культурного досвіду попередніх епох та сучасності, саморозвиток і самоактуалізація особистості шляхом підвищення власного професійного та духовного рівня. Однак, брак досліджень, спрямованих на пошук нових форм роботи із студентською молоддю, які б сприяли процесу вдосконалення змісту навчання та методики підготовки студентів, *актуалізує* подальший пошук поряд із традиційними нових, активних форм роботи, що завбачає реалізацію формування нової моделі педагогічних кадрів, а також фахівців музикознавців, культурологів тощо та їх професійну підготовку на перспективу.

Актуальним також постає питання щодо сприйняття нинішнім молодим поколінням, студентством залишеного нащадками культурно-історичного надбання, традиційних звичаїв і обрядів, які є однією з найдавніших форм духовної культури українського народу і, як неписані закони, народжені разом з народом, передані від покоління до покоління, стали *традиційними*. Безумовно, це є основними проблемами, над якими мають працювати сучасні заклади освіти, культури і мистецтва, наукові установи, розкриваючи прийдешнім поколінням новими, активними формами роботи зміст традиційних народних звичаїв, свят, обрядів, ритуалів тощо, вивчаючи, популяризуючи, тим самим, відроджуючи та зберігаючи їх. Цікавим і актуальним постає й розгляд традиційної культури українського народу за законом «сизигічної раціональності», «законом узгодженості» (за В. Николко) [3, 316].

Вирішення цих проблем-завдань допоможе молодим особистостям, зокрема майбутнім вчителям музики, сприйняти культурний досвід у світовому вимірі, переосмислити надбання своєї етнічної культури, сформувати необхідні якості професійної компетенції та загальної ерудиції.

Аналіз актуальних досліджень. Дослідники неодноразово наголошували на тому, що «мистецтво наділене специфічною

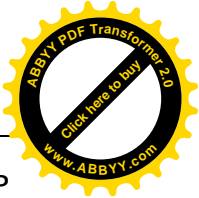
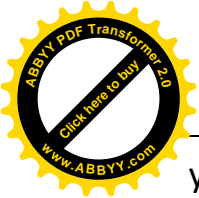

функцією – формувати світогляд особистості, сприяти підвищенню рівня її духовного розвитку» [2, 147]. Отже, створення нової системи національної освіти, відродження інтелектуального потенціалу сучасного молодого покоління українців досягається завдяки високому професійному рівню мистецької освіти.

Український народ володіє великим духовним багатством і творчим потенціалом, прагненням до життя і діяльності. Духовна спадщина українства, традиційна народна культура, як результат суспільних зусиль, накопичених протягом багатьох століть, нині становить філософію української нації, містить у собі різноманітні форми соціального керування, зокрема – управління моральним розвитком особистості.

Українська традиційна народна культура є надзвичайно складним явищем, сформованим у системі різноманітних чинників: соціально-економічних, історичних, географічних, власне етнічних. Пройшовши органічний шлях еволюції від архетипу до стереотипу, вона генетично закодувала в образах-символах безсмертні смисли буття, стаючи запорукою збереження мови, духовності, національної ідентичності й перспектив існування, – за влучним висловом відомого українського фольклориста М. Дмитренка – «порятунком від хвороб цивілізації». Отже, однією з потреб формування національної системи освіти має бути попит на використання національних культурних надбань. Саме системі освіти в Україні, через національну спрямованість навчально-виховного процесу належить сформувати у нового покоління українців національну самосвідомість, кращі якості національного патріотизму, культуру спілкування, мовну культуру тощо.

Б. Ступарик зазначав, що «виховання – це насамперед «вбирання в себе» кожною особистістю культури рідного народу. Вона допомагає передачі, освоєнню і творчому використанню нині сущими поколіннями досвіду попередніх поколінь, забезпечує продовження у віках культурно-історичних традицій батьків, дідів, прадідів, творить з вихованця людину даної епохи» [8, 295–296]. Пред’явлений ракурс розгляду процесу виховання засобами «культури рідного народу», на наш погляд, узгоджується із сизигічною раціональністю, в контексті якої відбувається сизигічна регуляція і розповсюдження законів сизигії на нього. «Сизигія (сизигічна регуляція, сизигічний механізм), – зазначається у автора ідеї сизигічної раціональності В. Кизими, – процес постійної взаємної

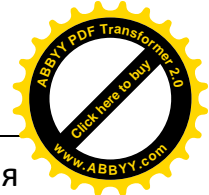
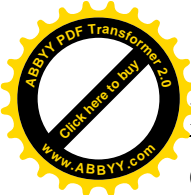
узгодженості часток цілого в ході його розгортання в будь-яких, навіть метаморфічних перетвореннях його змісту» [1, 7]. Тому знання вітчизняної історії в часі й просторі, від витоків національної культури та мистецтва до їх сучасного стану розвитку, забезпечить формування національної свідомості й гідності особистості, викристалізують її світоглядні, співвідносні з поняттям духовності, орієнтири.

Не можна не погодитись з думкою О. Рудницької, що з поняттям «духовність особистості» співвідноситься «світоглядна позиція, яка санкціонує культурний спосіб життя, констатує сутність культури як сфери загальнолюдських цінностей і в такий спосіб виступає критерієм справжнього людського прогресу» [4, 48–49].

М. Стельмахович засвідчував, що світоглядні орієнтири, духовність – це «сукупність психічних явищ, що характеризують внутрішній, суб'єктивний світ людини, основні риси культурної спрямованості особистості – її життєві інтереси, переконання, погляди, ідеали, ставлення до життя, до інших людей, до своїх обов'язків і до самої себе, її осмислення, бажання, волю, естетичні і моральні почуття» [6, 183].

Отже, через осмислення мистецьких творів, їх безпосереднє вивчення і розуміння формується духовність особистості. Знову доходимо висновку, що продуктивність впливу культурних надбань на духовний розвиток особистості забезпечується практично через мистецьку освіту. Саме на майбутніх вчителів музики лежить завдання віднайти способи «розвитку особистості засобами мистецтва» (за О. Рудницькою) та духовно-практичного осягнення результатів діяльності людини через виховання сприйняття особистістю стійких моделей етнічних уявлень, форм поведінки тощо.

Варто згадати, що в Японії і нині існує такий звичай: влаштовуючи дитину до першого класу, батьки приводять її на співбесіду до вчителя, який у їх присутності перевіряє готовність дитини до навчання в школі. Завжди наприкінці співбесіди дитині пропонується проспівати 10–12 японських пісень. Якщо малюк справляється і з цим завданням, то батьків вітають із зарахуванням його до першого класу школи. Втім, бувають рідкі випадки, коли учитель говорить батькам, що дитина не готова до навчання, батьки мають зробити відповідні висновки, належно підготувати дитину до вступу до національної школи і привести на співбесіду тільки на наступний рік. А при вступі до вищих навчальних закладів молоді японці поряд з іншими науками повинні знати кілька сотень пісень свого народу (!) [11, 79]. Викладач починає

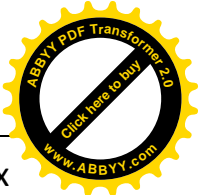
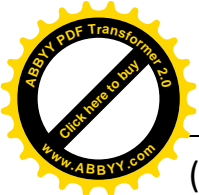
співати перший куплет, а вступник – наступний. На глибоке переконання академіка І. Зязюна (про це він висловлювався неодноразово на нарадах, конференціях) і ми з ним повністю згодні, якби кожен з українців знав хоча б триста з півмільйону існуючих українських пісень від початку до кінця, тоді б ми знали історію нашого народу, наші звичаї і нашу культуру.

Мета статті – проаналізувати використання активних форм роботи із студентською молоддю, зокрема з майбутніми вчителями музики, які допоможуть сприйняти культурний досвід у світовому вимірі, переосмислити надбання своєї етнічної культури, сформувані необхідні якості професійної компетенції та загальної ерудиції, кристалізують світоглядні орієнтири індивідуума, які співвідносні з поняттям духовності.

Виклад основного матеріалу. Проблеми світобудови і загального сенсу людського життя для української ментальності, світогляду і культури за всіх часів були центральними. Через формування «великої картини світу» або національного «великого наративу» в образній структурі народної творчості перш за все конститууються простір і час. Аналізуючи проблему розвитку початкової свідомості, формування соціальних інстинктів, мови, морального виховання особистості, можна констатувати, що останнім часом бракує уваги осмисленню української традиційної народної культури та її використання в навчально-виховному процесі. Як модель соціальних відносин, традиційна культура є засобом розуміння минулого, теперішнього і майбутнього.

Сучасне мистецтво спрямоване в майбутнє, але в силу традицій найтіснішим чином пов'язане з минулим. «Все наступне проливає світло на попереднє» [9]. Ця теза дає підстави замислитися над тим, що як минуле пояснює майбутнє, так і проекція спільного майбутнього дозволяє прочитати і зрозуміти нашу історію і сьогодення. Відносна умовність поняття «минуле» стає стосовно сучасного уже традицією.

На тлі світоглядної картини, етнокультурних хронотопів народні музично-поетичні образи розгортаються в алегорично-абстрагованих часових і просторових координатах, створюючи цілісну картину поетичного світовідчуття, яка має власну феноменологію. У зв'язку з цим традиційна народна культура з безперервними діалектичними процесами, які відбуваються в суспільстві, сучасна доти, доки вона відтворює у довершеній формі істотні зміни в сучасному житті, історії, побуті народу, його прагнення, ставлення до дійсності. А згідно сизигійної методології формування деякого явища

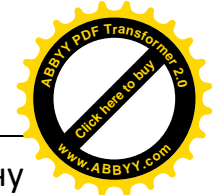
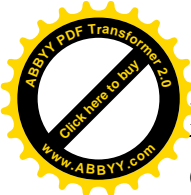

(приміром, традиційна народна культура та формування світоглядних орієнтирів та духовності особистості на її засадах) контролюється двома організованими потоками впливу – ініціюючим центром – Х, який несе потік впливу різних джерел на деяке явище і формуючим планом У, який виступає по відношенню до цих джерел як комплексне явище, тобто як організуючий план. «Явища і джерела воно (формування деякого явища – С.С.) зорганізує у відповідності до своєї «конфігурації» цілком виразно і часом однозначним чином, подібно до того, як архітектоніка кровоносних судин задає рух крові в них» [3, 318]. Таким чином, інтерпретація закону узгодженості в дусі сизигії стосовно сучасності традиційної народної культури і її актуальності щодо формування світоглядних орієнтирів та духовності особистості на її засадах потребує розглядати його дію як різнобічний причинно-метапричинний процес, в якому зміст одних фрагментів традиційної культури свідомо підпорядковуються регулятивній першості інших його універсальних фрагментів, де першість перемінна.

І. Стравінський зазначав: «Традиція – це зовсім не те саме, що звичка, нехай навіть пречудова, бо звичка означає позасвідоме набуття, що прагне стати машинальним, у той час, як традиція впливає зі свідомого та зумисного засвоєння чогось. Справжня традиція не є свідченням зниклого минулого; навпаки, це жива сила, яка тонізує та інформує теперішність» [7, 37]. Щоб засвоїти і навчитися створювати певний комплекс явищ традиційної народної культури, необхідно володіти не тільки системою знань, умінь і навичок, а й системою національних цінностей, чого нині, на жаль, бракує сучасній молоді, студентству. Незаперечна роль у цьому процесі належить вищим навчальним закладам, зокрема педагогічним.

Однак, як засвідчує практичний досвід і свідчення самих студентів, сучасна молодь майже не залучається з раннього віку, або залучається вибірково до національного мистецтва, його історії, культури, не перебуває під прямим формуючим впливом україномовного середовища, матеріальної і духовної культури свого народу. Саме ці фактори мають вплив і є необхідними для розкриття природних схильностей молоді людини, розвитку її здібностей, виявлення етнопсихологічних особливостей засобами *активних форм роботи* (в яких молодь може практично і головне – самостійно взяти участь, самоактуалізуватися та самореалізуватися).

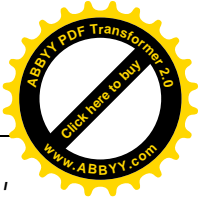
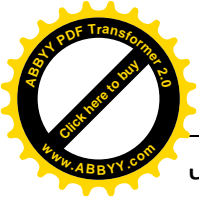
На нашу думку, однією з таких активних форм роботи із студентською молоддю, яка допоможе у формуванні світоглядних орієнтирів та духовності

особистості, може стати введення до навчального плану мистецько-культурологічного курсу, який би поєднав у собі цикл предметів з історії української культури, етнології, фольклористики, вітчизняного музичного фольклору, літератури, мистецтва, народних звичаїв, традицій та обрядів тощо і не був би обмеженим рамками одного курсу. Цей курс може також бути складовою частиною навчальних дисциплін «Мистецтвознавство», «Історія народної художньої творчості України», «Методологія і організація наукових досліджень», «Культурологія», «Етнокультурологія», «Етномузикологія» тощо, що нами вже було раніше запропоновано [5, 177–181]. Введення такого інтегрованого курсу надасть можливість студентам, зокрема педагогічних вишів, без труднощів розуміти і знати витoki різних видів мистецтва, орієнтуватись у складних образно-символічних символах давньоукраїнської та сучасної музики, пісні, літератури, класичної української поезії, розуміти наукові концепції їх визначень тощо.

Український народ упродовж багатьох століть безупинно творив своє, тільки йому властиве, духовне середовище, наповнюючи його своєрідними ритуалами, обрядами. Найбільш значимими є народні звичаї, обряди, традиції, народна творчість. Відомий знавець традиційно-культурної спадщини українського народу Олекса Воропай вирізняв народні звичаї в унікальне явище, наділивши їх неповторною народознавчою силою. Він констатував: «Звичаї народу – це ті прикмети, за якими розпізнається народ не тільки на сучасному етапі, а й у його історичному минулому. Це ті неписані закони, якими керуються в найменших щоденних і найбільших всенародних справах, у повсякденні та у святкові дні. Це ті найміцніші елементи, що об'єднують окремих людей в один народ, в одну націю! [...]». Звичаї, як і мова виробилися протягом усього життя і розвитку кожного народу...» [10, 3]. Генетично закодувавши в «образах-символах безсмертні смисли буття» (за О. Воропай), вони стали запорукою збереження духовності, національної ідентичності й перспектив існування. Відтак, без знання і розуміння традиційної народної культури неможливе самоусвідомлення приналежності до свого народу – того визначального і неодмінно притаманного людині, що називається національною свідомістю, гідністю, духовністю.

Проте, доводиться визнати, що ми, сучасні українці, не тільки недостатньо знаємо все те, що було створено нашим народом впродовж історії, ми часто навіть не розуміємо, що саме означали для людей в минулі

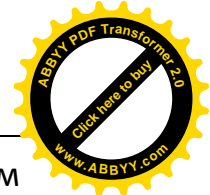
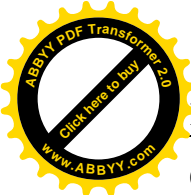

часи ці культурні набуток. Більше того, загальне поширення преси, радіо, телебачення, кіно, вплив Інтернету, книжок, різних видів професійної культури, мистецького аматорства, масової популярної культури тощо також істотно позначаються на творенні та на специфіці побутування й функціонуванні традиційної народної культури, фольклору у сьогодення.

Варто зазначити, що плідні дослідження в галузі *української* етнографії здійснюються поза межами України, зокрема Музеєм української культури у Свитнику (Словаччина). Цінні публікації з *українського* народознавства з'являються у Польщі, Румунії, Югославії, в українознавчих осередках Канади, Сполучених Штатів Америки, Німеччини.

Після проголошення незалежності в Україні перед дослідниками різних поколінь і дисциплін гуманітарного напрямку постала серйозна проблема переорієнтації українських наукових досліджень, зміни методологічних та методичних принципів наукового пізнання світу, оновлення джерельної бази тощо.

Сучасними українськими етнографами, дослідниками, мистецтвознавцями, культурологами, педагогами ведуться нові дослідження різних ділянок традиційно-побутової культури українського народу, на матеріалах українських традиційних свят, обрядів, фольклору, етнічних культурно-побутових зв'язків тощо досліджуються проблеми етнічної історії, виховання і освіти. Яку б неоціниму допомогу могли зробити нинішні студенти, зокрема майбутні вчителі музики, якби була застосована така активна форма роботи, як збір польових досліджень під час експедицій, з подальшим розшифруванням зібраних матеріалів і виконанням цих народнопоетичних творів перед своїми однолітками, тим більше, перед мешканцями тих регіонів, де були зібрані польові матеріали. Треба пам'ятати, що носіїв української традиції, фольклору (респондентів) залишається дедалі все менше і менше. Тому сьогодні треба поквапитись. Саме студентська молодь, тим більше майбутні вчителі музики, мали би змогу не тільки теоретично, а практично бути дотичними до забезпечення збереження нематеріальної культурної спадщини українського народу. Увібравши в себе на практиці, у живому спілкуванні з респондентами народні пісні, традиції, свята, обряди, традиційне вбрання і пізнавши їх значення молодь мала би змогу переосмислити надбання своєї етнічної культури, сформувані необхідні якості професійної компетенції та загальної ерудиції, виробити такі світоглядні орієнтири, які насправді

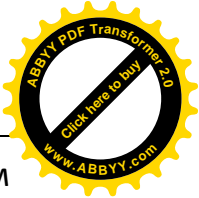
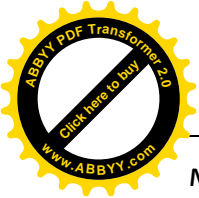
співвідносні з поняттям духовності, нести їх далі, передавати наступним поколінням. І тоді в наймузичнішій нації світу, якою визнана Україна, молодь, як і в Японії, з легкістю заспіває свої українські народні пісні.

Експериментальними активними формами роботи щодо переосмислення надбань української (і не тільки!) етнічної культури, популяризації народних традицій, звичаїв, обрядів, формування світоглядних та духовних орієнтирів молодого покоління може бути постановка студентських фольклорних вистав, з подальшим друкуванням відгуків, вражень, переконань молоді і професорсько-викладацького складу у створеній студентській газеті навчального закладу.

Привернення уваги студентської молоді до збереження унікальних фоноархівних матеріалів (українських народних пісень, награвань, творів усної народної творчості) шляхом перенесення їх на цифрові носії, які зберігались дотепер в архівах відповідних державних інституцій, а нині самознищуються внаслідок осипання магнітних плівок під дією часу, є ще однією важливою і дуже необхідною активною формою роботи із студентською молоддю.

Розуміючи актуальність і своєчасність розв'язання визначених вище проблем, кафедрою теоретичної та прикладної культурології Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (завідувач кафедри – доктор мистецтвознавства, професор В. Д. Шульгіна) розглядається питання щодо започаткування такого інтегрованого курсу з використанням активних форм роботи із студентською молоддю в межах введення нової спеціалізації «Етномузикологія» (фах – етнолог, етнокультуролог, артист, керівник фольклорного колективу, викладач).

Програмою нового курсу передбачено вивчення й популяризація різновидів української традиційної народної культури із застосуванням унікального етнографічного матеріалу, зібраного під час польових експедицій; збереження й донесення національних культурних багатств до прийдешніх поколінь – розкриття класичних етнографічних тем щодо звичаїв та обрядів українського народу, зокрема: шлюб та сім'я, весілля та народина, дитячий фольклор у нашому житті, поховально-поминальна обрядовість тощо; звернення до вітчизняного фольклору, розкриття відображення різних проявів життєдіяльності людини, її матеріальні й духовні потреби, історичне буття, соціальні відносини, характерні реалії сімейного і громадського побуту, вірування, естетичні ідеали, людські переживання і настрої; мотивування

молоді на проведення фольклористичних заходів із використанням елементів традиційних обрядів і свят; розгляд і вивчення нефольклорних явищ у сучасному професійному та аматорському мистецтві; привернення студентської молоді до збереження унікальних фоноархівних матеріалів шляхом перенесення їх на цифрові носії; становлення національної ідентичності, формування світоглядних орієнтирів, духовності, культури самосвідомості молоді сучасної особистості засобами української традиційної народної культури тощо.

Серед активних форм роботи із студентською молоддю важливе місце належить студентським науково-практичним конференціям, симпозіумам, студентським народознавчим студіям, у тому числі в режимі онлайн, з оприлюдненням і подальшим опублікуванням власного наукового бачення індивідумом тієї чи іншої проблеми. При їх проведенні в умовах навчального процесу відбувається не тільки перевірка традиційних уявлень студентів. Створюються умови для обговорення і подальшого здійснення молоддю пошуково-наукової діяльності, опрацювання наукових джерел та літератури, знаходження і відстоювання власної точки зору, розвінчання помилкових поглядів тощо. На таких науково-теоретичних та науково-практичних заходах студенти мають можливість не тільки розширювати свої знання і вміння, а набувати досвіду, знаходити зрілі рішення в існуючих загальних проблемах.

Висновки. Таким чином, зміст активних форм роботи із студентською молоддю має реалізовуватись різноманітними формами, методами, прийомами.

Введення до навчальних програм всіх спеціалізацій педагогічних вишів та вищих навчальних закладів культури і мистецтва таких мистецтвознавчо-культурологічних курсів, які б синтезували історію культури, традиційну народну культуру, усну народну творчість, зокрема український музичний фольклор, народні звичаї, обряди, традиції, свята, літературу, мистецтво тощо з різноманітними формами і методами його викладу, які б від першого до останнього року навчання надавали передумови для становлення особистості молодого фахівця сучасного рівня, зокрема майбутнього вчителя музики, із сформованими світоглядними орієнтирами та духовністю, видається нам актуальним.

Зрозуміло, що ми окреслили далеко не всі можливі активні форми роботи, проте використання запропонованих та інших активних форм

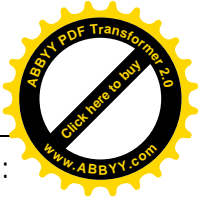
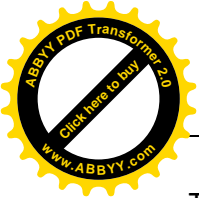
роботи із студентською молоддю, зокрема з майбутніми вчителями музики, допоможуть молоді сприйняти культурний досвід у світовому вимірі, переосмислити надбання української етнічної культури, сформувати необхідні якості власної професійної компетенції та загальної ерудиції. Саме активні форми роботи кристалізують світоглядні орієнтири індивідуума, які співвідносні з поняттям духовності.

Поставлена нами в статті проблема побічно продовжує розробку питання формування етнопедагогічного мислення майбутніх учителів музики, започатковану О. Хоружою, і передбачає подальше вивчення етнопедагогічної свідомості та етнопедагогічної діяльності як важливих характеристик цілісної системи етнопедагогічної культури майбутніх учителів музики.

Отже, використання активних форм роботи із студентською молоддю на засадах традиційної культури українського народу, актуалізація та подальше вивчення й збереження народних традицій і звичаїв, сприяння утвердженню України як рівноправного учасника глобальних цивільних процесів, надасть можливість і надалі засвідчувати невід'ємність української національної культури від загальноєвропейської та загальносвітової. Знання культурного контексту соціально-побутових явищ та врахування етнокультурних інтересів населення України у системі державного управління може передбачати економічний розвиток нашої країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кизима В. В. Сизигическая рациональность // Разум в постнеклассическую эпоху: антропологические перспективы / В. В. Кизима. — Симферополь, 2001. — С. 7.
2. Мистецтво у розвитку особистості : монографія / За ред., післямова та передмова Н. Г. Ничкало. — Чернівці : Зелена Буковина, 2006. — 224 с.
3. Николко В. Н. Сизигическая рациональность: об одном законе логической организации научного текста / В. Н. Николко. // Totallogy-XXI (одинадцятий випуск). Постнеклассичні дослідження. — Київ : ЦГО НАН України. — 2004. — 323 с. — С. 316–322.
4. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб. / Оксана Петрівна Рудницька. — К. : ТОВ «Інтерпроф», 2002. — С. 48–49.
5. Садовенко С. М. Використання активних форм роботи із студентською молоддю в контексті мистецтвознавчої освіти України / Світлана Миколаївна Садовенко // Сучасні проблеми мистецтвознавчої експертної оцінки культурних цінностей та предметів колекціонування: Матер. Всеукраїнської наук.-практ. конф., Київ, 26–27 листопада 2009 р. — К. : ДАККіМ, 2009. — 199 с.
6. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка : навч. посіб. / М. Г. Стельмахович. — К. : ІСДО, 1996. — С. 183.
7. Стравинский И. Ф. Мысли из «Музыкальной поэтики» // И. Ф. Стравинский. Статьи и материалы / Сост. Л. С. Дьячкова. — М. : Советский композитор, 1973. — 528 с.
8. Ступарик Б. М. Національна школа: витоки, становлення : навч.-метод. посіб. / Б. М. Ступарик. — К., 1998. — С. 295–296.
9. Україна шукає свою ідентичність: 17 березня 2009 р. — Режим доступу : <http://dialogs.org.ua/dialog.php?id=2:http://www.politik.org.ua/vid/bookscontent.php3?b=16&c=312>.

10. Шкода М. Н. Традиції і свята українського народу / М. Н. Шкода. – Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2009. – 384 с. : іл.
11. Щербань П. М. Формування національної самосвідомості в сім'ї : наук.-метод. розробка на допомогу лектору-викл. нар. ун-ту українознавства. – К. : Т-во «Знання» України, 2006. – 116 с. – (Б-ка українознавця). – Бібліогр. : С. 113–114.

РЕЗЮМЕ

С. Н. Садовенко. Активные формы работы как фактор формирования мировоззренческих ориентиров и духовности студенческой молодежи.

В статье поднимается вопрос о необходимости использования активных форм работы со студенческой молодежью, в частности с будущими учителями музыки. По мнению автора, активные формы работы помогут им воспринять культурный опыт в мировом исчислении, переосмыслить достояние своей этнической культуры, сформировать необходимые качества профессиональной компетенции и общей эрудиции. Подчеркивается, что именно активные формы работы кристаллизуют мировоззренческие ориентиры индивидуума, которые соотносятся с понятием духовности.

Ключевые слова: активные формы работы, студенческая молодежь, традиционная народная культура, мировоззренческие ориентиры, будущие учителя музыки, студенческая научно-практическая конференция, симпозиум, индивидуум, духовность, самоактуализация, сизигия.

SUMMARY

S. Sadovenko. Active forms of a factor in formation world view goals and spirituality young students.

The article raises the question of the need to use active forms of work with students, in particular with the future music teachers. According to the author, the active form of work will help them absorb the cultural experience in global terms, to rethink the domain of their ethnic culture, build the necessary quality of professional competence and general knowledge. It is emphasized that this active form of crystallized ideological orientations of the individual, which correspond to the concept of spirituality.

Key words: active forms of work, college students, traditional folk culture, ideological orientations, future teachers of music, Symposium, individual, spirituality, self-actualization, syzyhiya.

УДК 378.147

Н. В. Саєнко

Харківський національний
автомобільно-дорожній університет

УСТАНОВЧО-ЦІЛЬОВИЙ КОМПОНЕНТ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

У статті розглянуто мотиваційні механізми, які спрямовують культурологічну підготовку студентів технічних ВНЗ, розкрито сутність установки. Визначено цілі культурологічної підготовки.

Ключові слова: технічний ВНЗ, культурологічна підготовка, установка, ціль.

Постановка проблеми. У сучасній вищій технічній школі наголошується на гармонійному, усебічному розвитку особистості майбутнього інженера, створенні умов для його самореалізації, формуванні високих моральних якостей, свідомості, професійної компетентності. Це стає можливим у межах культурологічної парадигми освіти з її людиноцентристською спрямованістю